

ЕТІОЛОГІЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА РЕСПІРАТОРНИХ ХВОРОБ МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Іовенко А. В.,

к. вет. н., доцент,

Найдіч О. В.

к. вет. н., доцент,

Кот С. П.

к.біол.н., доцент,

Жемердей О. В.

к.вет.н., ст. викладач,

Бондар А. О.

к.с.-г.н., доцент,

Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Респіраторні захворювання великої рогатої худоби – найбільш поширені захворювання, що завдають величезних збитків у зв'язку з дорогим лікуванням і великим відсотком вибракування та загибелі тварин. Це складні асоційовані вірусно-бактеріальні інфекції, що викликають пневмонію у телят і можуть бути летальними [1–3].

Метою даної роботи було провести огляд літературних джерел щодо респіраторних захворювань молодняку великої рогатої худоби.

Інфекція зазвичай є асоціацією трьох взаємозалежних факторів: стрес, основний (пусковий) фактор – вірусна інфекція та вторинна бактеріальна інфекція. Діагностика захворювання складна, оскільки існує безліч можливих причин патології із симптомами ураження респіраторного тракту.

Захворювання найчастіше проявляється у телят протягом чотирьох тижнів після відлучення, коли їх сортують, перегруповують і часто продають у різні господарства. Невідомо, що є першопричиною – сам стрес, викликаний перегрупованням або умовами транспортування худоби, і хоча дослідження виявили загальні фактори стресу, такі як транспортування і холодна погода, досі немає переконливих доказів щодо більш конкретних факторів (наприклад, відстань, вид транспорту або нестабільність температури).

Бронхопневмонія телят – це гостре запалення стінок бронхіол, окремих легеневих часток з накопиченням ексудату в альвеолах. Це захворювання є одним із найпоширеніших серед хвороб молодняку. Бронхопневмонія призводить до затримки зростання та розвитку телят, збільшує витрати корму і може спричинити значну смертність [4, 5].

До первинних причин виникнення захворювання відносять такі:

- антисанітарні умови утримання телят;
- загазованість повітря у телятниках;
- значне скупчення тварин на невеликій площі;
- підвищена вологість у приміщеннях;
- різкі перепади добової температури;
- анатомо-фізіологічні особливості телят (коротка трахея, вузькі бронхи та ін.).

До вторинних причин відносять:

- патогенну та умовно патогенну мікрофлору (протеї, пастерели, кишкову паличку, стафілококи, стрептококи, мікоплазми, гриби та ін.);
- імунодефіцитні стани.

Віруси, бактерії та мікоплазми приєднуються до наявного патологічного процесу в організмі молодняка і стають або первинними інфекційними патогенами або ускладнюють перебіг запального процесу, що вже почався [6, 7].

Основними ознаками респіраторного захворювання виступають нежить, кашель, слезотеча, підвищена температура, озноб, млявість, відсутність апетиту.

Зазвичай, пневмонію у телят викликають: респіраторний синцитіальний вірус (РСВ), віруси парагрипу-3 (ПГ-3), вірус діареї (ВД), віруси інфекційного ринотрахеїту (РТ). Кожен із перерахованих видів окремо або в комбінації з іншими завдає значної шкоди стаду [8, 9].

Висновок. Для профілактики респіраторних хвороб телят застосовують засоби, що підвищують неспецифічну (природну) резистентність: вітаміни та імунокоректори. Їх використання особливо необхідне у стресових ситуаціях: при перегрупуваннях, переміщеннях або перевезеннях тварин, у період різких стрибків температури повітря, як правило, в осінньо-зимовий та зимово-весняний періоди.

Для специфічної профілактики хвороб органів дихання у телят застосовуються різні вакцини, як вітчизняні, так й імпортовані.

Література

1. Гуренко І. А. Змішані форми респіраторних хвороб телят, їх діагностика і аерозолетерапія: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук : 16.00.03. Київ, 2002. 20 с.
2. Наконечний І., Матузенко М. Пневмоентерити телят змішаної етіології. *Ветеринарна медицина України*. 1997. № 11. С. 32–34.
3. Романенко В. І. Профілактика і лікування телят, хворих респіраторними захворюваннями. *Ветеринарна медицина України*. 1996. № 8. С. 13.
4. Внутрішні хвороби тварин. В. І. Левченко, І. П. Кондрахін, В. В. Влізло [та ін.]; за ред. В. І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч. 1. С. 313–334.
5. Кондрахін І. П. Діагностика, терапія і профілактика бронхопневмонії. *Ветеринарна медицина України*. 2001. № 12. С. 28–29.
6. Волинський Л. Я., Авраменко О. А. Хламідіозна бронхопневмонія молодняка великої рогатої худоби. *Ветеринарна медицина України*. 2002. № 5. С. 47.
7. Дробот М. В. Профілактика неспецифічної бронхопневмонії в телят. *Вісник Житомирського національного агрокологічного університету*. 2012. № 1 (32). Т. 3. Ч. 1. С. 315–318.
8. Серологічний і вірусологічний моніторинг респіраторних хвороб великої рогатої худоби / І. К. Авдосьєва, О. С. Калініна, Н. О. Сидорук [та ін.]. *Науково-технічний бюлетень*. 2009. Вип. 10 (4). С. 100–104.
9. Шестак Н. Рациональна терапія та профілактика пневмоній у телят і поросят. *Здоров'я тварин і ліки*. 2007. № 5. С. 18–19.

Бібліографічний опис для цитування:

Іовенко А. В., Найдіч О. В., Кот С. П., Жемердєй О. В., Бондар А. О. Етіологія та профілактика респіраторних хвороб молодняка великої рогатої худоби. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (18–19 лютого 2025 року м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2025. С. 58–59.

Copyright © The Author(s). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>.